

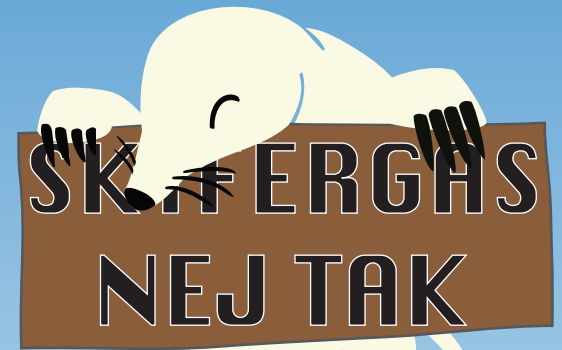
Hvad kan vi gøre?

- Besøg hjemmesiden www.skifergasnejtak.dk og læs mere om problemerne ved skifergasudvinding
- Spred information om problemerne med skifergas - tal med naboer, arbejdskollegaer, familie og venner
- Del informationsmateriale ud eller hæng plakater op. På www.skifergasnejtak.dk kan du finde materiale som du frit kan printe ud. Her finder du også SKIFERGAS NEJ TAK-logoet, som du er velkommen til at bruge til dit eget materiale
- Deltag i den offentlige debat - skriv et læserbrev, arranger et nabomøde, engagér lokalradioen eller vis en film der forklarer miljøproblemerne ved skifergasudvinding
- Skriv til Miljøministeren og Klima- og energiministeren og fortæl dem at skifergasudvinding i Danmark bør forbydes. De kan kontaktes på: ministeren@mim.dk og kebmin@kebmin.dk
- Bor du i en kommune hvor der er planer om prøveboringer, kan du også vælge at kontakte kommunen
- Lav en demonstration fx. foran Totals hovedkvarter, eller foran Rådhuset i en kommune berørt af prøveboringer
- Lav en aktion for at stoppe prøveboringerne

SKIFERGAS NEJ TAK er et græsrodsinitiativ der arbejder for et forbud mod skifergasudvinding i Danmark

På vores hjemmeside kan du finde mere information, se nyheder, finde baggrundsmateriale og få information om begivenheder
www.skifergasnejtak.dk

Vi kan kontaktes på:
info@skifergasnejtak.dk

Fremtidens energi
skal komme fra
vedvarende kilder
ikke fossile brændsler

Hvad er skifergas?

Skifergas er en type naturgas som er bundet i skiferlag i undergrunden i ca. 4000 meters dybde. For at få gassen ud, er det nødvendigt at få skiferen til at sprække så gassen kan undslippe.

For at udvinde skifergassen bruges en metode der hedder hydraulisk frakturering. Ved hydraulisk frakturering bores der lodret ned til skiferlagene gennem grundvandsmagasinet, hvorefter der bores vandret hen. Herefter sprøjtes en blanding af vand, sand og kemikalier ned i borehullet under højt tryk. Det høje tryk får klippen til at sprække, og sandkornene er med til at åbne sprækkerne og forhindre dem i at lukke igen, når trykket aftager. Herved er det efterfølgende muligt at udvinde naturgassen.

Der bruges generelt mellem 8-30 millioner liter vand til hver fraktuering. Ved hver borehul kan fraktureringsprocessen gentages op til 18 gange, hver gang med det samme enorme vandforbrug. Vandforbruget ved hver frakturering svarer til op mod ca. 770 personers ÅRLIGE vandforbrug fra en i forvejen presset drikkevandsressource.

Kemikalieblandingen der bruges indeholder flere hundrede forskellige kemikalier, hvoraf en række er toksiske, allergene, mutagene eller kræftfremkaldende.

Klima og miljøproblemer

Til udvindingsprocessen bruges enorme mængder vand, som bliver forurenede med kemikalier i processen og derfor skal bortskaffes bagefter. Hertil kommer frigørelse af giftige eller radioaktive stoffer fra skiferen, som bringes op til overfladen med returvandet. Når det forurenede vand bringes op til overfladen er der risiko for spild til vandløb, vådområder og søer.

Det er kun muligt at få en del af det forurenede vand op af jorden igen. En del vand og kemikalier vil sandsynligvis blive i jorden og kan trænge ind i grundvandsmagasiner med rent drikkevand, som dermed bliver forurenede.

En del af den frigivne gas vil ikke blive udvundet, men kan også trænge ind i drikkevandmagasiner.

Udvindingsprocessen er desuden blevet sat i sammenhæng med luftforurening pga. fordampning af forurenede vand samt øgede forekomster af jordskælv.

Udvinding af skifergas er forbundet med store udledninger af drivhusgasser. Selve udvindingen medfører udslip af metan til luften. Derudover vil udvindingen medføre kraftig trafik med tunge køretøjer til og fra området, hvilket fører til yderligere udledning af CO2 og andre forurenings- og støjgener.

Skifergas i Danmark

Ifølge et estimat fra U.S. Energy Information Administration rummer den danske undergrund op mod 650 milliarder kubikmeter skifergas. Til sammenligning var de samlede danske reserver af konventionel naturgas i 2010 opgjort til 101 milliarder kubikmeter. Det økonomiske potentiale er dog yderst usikkert.

I 2010 gav den daværende regering det internationale olieselskab Total og Nordsøfonden to licenser til efterforskning efter skifergas i Nordjylland og Nordsjælland. Efterforskningen forventes at løbe frem til 2016 og de første prøveboringer forventes igangsat i Frederikshavns kommune i 2014-15.

I juni 2012 valgte den daværende Klima- og energiminister, Martin Lidegaard (R) at indføre et midlertidigt stop for nye tilladelser til efterforskning som en reaktion på den stigende kritik af udvindingsmetoden. Den midlertidige pause skal bruges til at undersøge størrelsesordenen af de miljømæssige konsekvenser. Stoppet får dog ingen betydning for de allerede uddelte licenser.

Der er endnu ikke truffet en politisk beslutning om, hvorvidt vi overhovedet ønsker kommerciel udvinding af skifergas i Danmark

